

Öğr. Gör. Dr. Ayfer Aktaş

Marmara Üniversitesi

Alman Dili ve Edebiyatı

“Avrupalı Türk Göçmenler - Türkische Migranten in Europa”, 17-18 Ocak 2008, Marmara Üniversitesi, İstanbul

Marmara Üniversitesi Avrupa Birliği Enstitüsü Başkanlığı, Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi, Alman Dili Eğitimi Anabilim Dalı, Alman Dili ve Edebiyatı Bölümü ile Bremen Üniversitesi Jean Monnet Avrupa Hukuku Bölümü, Bremen Türk Alman İşbirliği Enstitüsü, İstanbul Goethe Enstitüsü ve Alman Akademik Değişim Servisi (DAAD) işbirliğiyle 17-18 Ocak 2008 tarihleri arasında “Avrupalı Türk Göçmenler – Türkische Migranten in Europa” adlı uluslararası konferans düzenlendi. İki gün boyunca dört oturumda gerçekleştirilen kongrede Türkiye ve Almanya ilişkileri, Almanya’da yaşayan Türklerin durumunu ve Türkiye-Avrupa Birliği konularını inceleyen toplam 12 bildiri sunuldu. Kongrenin açılış konuşması Marmara Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Necla Pur tarafından yapıldı. Prof. Dr. Necla Pur konuşmasında 1960’lı yıllarda başlayan Türkiye’den Almanya’ya göç konusunu tarihsel süreçte kısaca anlattı, 1970’li yıllarda Almanya’daki Türk göçmenlerinin sorunlarını ele alarak kendi deneyimlerini dinleyicilerle paylaştı.

Kongrenin ilk oturumunda İstanbul Goethe Enstitüsü Müdür Yardımcısı Erika Broschek başkanlığında “Sosyal Perspektifler - Dil ve Eğitim” konusu ele alındı. Bu oturumda Marmara Üniversitesi Alman Dili Eğitimi Anabilim Dalı’ndan Prof. Dr. Cemal Yıldız “Almanya’da Yaşayan Türk Çocuklarının Türkçe Anadil Eğitiminden Kaynaklanan Problemleri” adlı bildirisini sundu. Oturumun ikinci konuşmacısı, aynı bölümden Prof. Dr. Feruzan Gündoğar (Akdoğan) ”Bilingualität aus zweierlei Perspektive betrachtet. Wie anders lernen türkische Kinder intensiv Deutsch an den türkischen bilingualen Schulen” adlı bildirisinde iki dilli eğitim yapan okullarda Almanca öğretimini ele aldı. Oturumun üçüncü konuşmacısı Hamburg Üniversitesi (Institut für International und Interkulturell Vergleichende Erziehungswissenschaft) öğretim üyelerinden Prof. Dr. Ursula Neumann “Zweisprachige Grundschulen in Deutschland – nutzen sie den Kindern mit türkischer Herkunftssprache?” adlı

bildirisinde iki dille eğitim yapan Alman okullarının ana dili Türkçe olan öğrencilere fayda sağlayıp sağlamadığını irdeledi. Birinci oturumun değerlendirmeleri Marmara Üniversitesi, Alman Dili Eğitimi Anabilim Dalı Başkanı Prof. Dr. Güler Mungan ile Bremen Türk Alman İşbirliği Enstitüsü Başkanı Ali Eliş tarafından yapıldı.

Birinci günün ikinci oturumu İstanbul DAAD IC Müdürü Susanne Scheiter başkanlığında Münih Üniversitesi (Institut für deutsche Philologie) emekli öğretim üyelerinden Prof. Dr. Volker Hoffmann “Die Türken als Motor protestantischer Affektbewegung in der Autobiographie des Breslauer bzw. Leipziger Predigers Adam Bernd ‘Eigene Lebensbeschreibung’ (1738)” adlı bildirisi ile dinleyicileri 18. yüzyıla götürdü. Bu oturumun ikinci konuşmacısı Marmara Üniversitesi, Alman Dili ve Edebiyatı Bölümü’nden Yrd. Doç. Dr. Sueda Özbent “Die Rolle der Sprache bei der Integration” adlı bildirisi ile şu anda Almanya’daki Türkler arasında çok gündemde olan bir konuyu ele aldı. Oturumun üçüncü konuşmacısı aynı bölümden Yrd. Doç. Dr. Yasemin Balcı “Besonderheiten der deutsch-türkischen Mischsprache von türkischen Jugendlichen in Deutschland anhand ausgewählter Beispiele” adlı bildirisinde Almanya’nın Mannheim kentinde yaşayan Türk gençlerinin kullandıkları karma dil özelliklerinden bahsetti. Marmara Üniversitesi Alman Dili ve Edebiyatı Bölüm Başkanı Prof. Dr. Acar Sevim’in değerlendirme konuşmasıyla konferansın birinci günü sona erdi.

Konferansın ikinci günün ilk oturumunda Marmara Üniversitesi Rektör Yardımcısı ile Avrupa Birliği Enstitüsü Müdürü olan ve bu konferansın gerçekleşmesini sağlayan Prof. Dr. Muzaffer Dartan başkanlığında ‘Siyasal Perspektifler’ konusu tartışıldı. Oturumun ilk konuşmacısı Almanya’nın Ankara Büyükelçisi Dr. Eckart Cuntz “Die Beziehungen zwischen der EU und der Türkei aus der Perspektive der BRD” adlı bildirisini sundu. İkinci bildiri, “Türkiye-Avrupa Birliği İlişkileri: 2007 Türkiye İlerleme Rapor’unun Bir Değerlendirmesi”, Türkiye’nin Avrupa Birliği Nezdinde Daimi Temsilcisi olan Büyükelçi Volkan Bozkır tarafından sunuldu. Dinleyicilerinden gelen sorular gayet diplomatik bir üslupla her iki konuşmacı tarafından cevaplandırıldı.

Kongrenin dördüncü ve son oturumunun konu başlığı ‘Hukuksal Perspektifler’di. Oturumun ilk konuşmacısı kendi alanında çok tanınmış olan Almanya’nın ünlü hukukçularından Konstanz Üniversitesi (Forschungszentrum für Internationales und Europäisches Ausländer- und Asylrecht) öğretim üyesi Prof. Dr. Kay Hailbronner “Zwischenbilanz und Perspektiven des deutschen Zuwanderungsrechts” adlı bildirisini sundu. Prof. Dr. Hailbronner Almanya’da

2007 yılında çıkartılan ve özellikle Türkleri etkileyen ve tartışma konusu olan ‘Göç Yasası’nın da mimarlarından. Oturumun ikinci bildirisini Bremen Üniversitesi Jean Monnet-Lehrstuhl für Europäisches Recht profesörlerinden Prof. Dr. Hagen Lichtenberg tarafından sunuldu. İstanbul Barosu avukatlarından Dr. Mehmet Köksal “Türkiye’de Yaşayan Alman Vatandaşların Hukuksal Durumu” na yönelik açıklamalar getirdi. Bu bildirin içeriği diğerlerinden farklıydı, çünkü tüm bildirimlerde Almanya’da yaşayan Türklerin sorunlarının tartışılmasına karşın bu bildirimde Türkiye’de yaşayan Almanların karşılaştıkları sorunlar dile getirildi.

Kongre, Marmara Üniversitesi Avrupa Birliği Enstitüsü Kurucu Başkanı ve şu anda Yeditepe Üniversitesi, Hukuk Fakültesi Dekanı Prof. Dr. Halûk Kabaalioğlu’nun değerlendirmesiyle sona erdi. Bu kongrenin devamının Kasım 2008’de kongrenin devamı Bremen Üniversitesi’nde yapılması kararlaştırıldı ve tüm katılımcılara birer plaket takdim edildi. Katılımcılar, 17 Ocak 2008 Perşembe ve 18 Ocak 2008 Cuma günü akşam yemeklerinde biraraya gelerek konferansın genel bir değerlendirmesini yaptılar.

Sonuç olarak “Avrupalı Türk Göçmenler - Türkische Migranten in Europa” adlı uluslararası konferans gerek davetli konuşmacıların seçimi açısından, gerek ele alınan konular ve sunumlar açısından oldukça başarılı geçmiştir. Bildirilerin sunumu büyük ölçüde klasik metin okuma biçimi ve bilgisayarda power point programı aracılığıyla serbest anlatım tekniğiyle, çok sayıda katılımcı eşliğinde gerçekleşmiştir.

Bu konferans, disiplinlerarası çalışmaların ne kadar önemli olduğunu tekrar hatırlatıp gözler önüne sermiş oldu. Çünkü hem Almanya’nın, hem Türkiye’nin diplomatlarını, hukukçularını, siyasetbilimcilerini, iktisatçılarını, dilbilimcilerini, edebiyatçılarını biraya getirip her iki toplumun ortak problemlerini irdeleyen, Türkiye’nin Almanya ve Avrupa Birliği ile olan ilişkilerinin değerlendirildiği bir toplantı olmuştur ve bu açıdan disiplinler arasındaki işbirliğine de bir örnek oluşturmuştur.